

24. Varstvo hmelja - 10.04.2024 15:13 - Zaključeno

Vremenske razmere ter rast in razvoj hmelja (M. Rak Cizej)

Trenutno izredno visoke temperature zraka kot tudi tal, ki so na določenih lokacijah na globini 10 cm že presegle 15 °C, ter trenutno še zadostne vlage v tleh, povzročajo hitro rast hmelja. Večina sort hmelja, porezanih pred slabim tednom dni, je v fazi po BBCH 09 (prvi poganjki poganjajo skozi zemljino površino). V naslednjih dneh je glede na vremenske razmere pričakovana pospešena rast hmelja.

Primarna okužba hmeljeve peronospor (M. Rak Cizej)

Primarna okužba hmeljeve peronospor je pomembna bolezen hmelja, ki prizadene večino slovenskih sort hmelja. Nekatere so na omenjeno bolezen še posebej občutljive, med njimi so: Savinjski golding, Bobek, STY Eureka, STY Wolf, STY Kolibri, STY Fox. Ostale sorte so na primarno okužbo srednje občutljive, razen sorta STY Eagle, ki ima visoko odpornost na primarno okužbo hmeljeve peronospor. Vsekakor pa morate biti pozorni na okužbo in jo ustrezno zatreti, namreč uspešno varstvo pred primarno okužbo hmeljeve peronospor je izrednega pomena.

Glede na lansko leto, ki je bilo padavinsko zelo obilno, pogosta zastajanja vode v hmeljiščih, poplave v avgustu, je posledično prišlo do več okužb korenike s peronospor (vidne okužbe na prerezu sadik), posledično pričakujemo večji pojav kuštravcev, ki so mestoma že vidni). Zato morate natančno pregledovati nasade hmelja in ko ugotovite, da je prag 3 % okuženih rastlin (na njih prisotni kuštravi poganjki), je potrebno uporabiti ustrezno sredstvo.

V letošnjem letu za zatiranje primarne okužbe hmeljeve peronospor **ni več dovoljeno uporabljati Fongamil gold (a.s. metalaksil-M)**. Za zatiranje primarne okužbe hmeljeve peronospor imate letos na razpolago a.s. fosetil - Al (**Aliette flash**), in fosetil – Al + fluopikolid (**Profiler**).

Aliette flash uporabite, ko v nasadu opazite prisotnost kuštravcev na več kot 3 % rastlin. Sredstvo uporabite za preprečevanje primarne okužbe v odmerku 1,5 g na rastlino z zalivanjem po rezi korenike in sicer ko poganjki dosežejo višino 2-20 cm (BBCH 11-15). Zaliva se največ 1-krat, pri priporočljivi porabi vode 2 dcl/rastlino. **Najvišjo učinkovitost dosežete, če Aliette flash uporabite foliarno (preko lista) v 0,25 % konc. in sicer po napeljavi poganjkov (BBCH 15-30)**. Aliette flash se foliarno uporabi največ 2-krat, s ponovitvijo škropljenja v razmiku 7-10 dni. Poraba vode je za vsak meter višine hmelja 300 do 400 l.

Pripravek Profiler se uporablja od fenološke faze, ko ima hmelj razvit tretji par listov do faze razvitega petega para listov (BBCH 13-15). Ker se je maksimalna vrednost ostankov za a.s. fluopikolid za Evropo zmanjšala na 0,15 ppm, je Profiler potrebno uporabiti najkasneje **do konca aprila**.

Podrobna navodila glede odmerkov so navedena v preglednici.

Preglednica 1: Dovoljeni pripravki za zatiranje primarne okužbe hmeljeve peronospor

Pripravek	Aktivna snov	Razvrstitev po FRAC (koda)	Konc./odmerek	Karenca (dni)	Maksimalno število škropljenj v rastni dobi	Varnostni pas tlorisne širine od meje brega voda 1. in (2. reda) v m – klasične šobe
Aliette flash ¹	Fosetil-Al	P 07	1,5 g/rastlino (zalivanje)	14	1-krat	15 (5)
			0,25 % konc. (foliarna uporaba)	14	2-krat	
Profiler ² , MU	fosetil-Al fluopikolid	P 07 + 43	1,125 g/rastlino ob uporabi 0,2-0,5 l vode/rastlino (maks. 2,25 kg/ha)	zagotovljena s časom uporabe	1-krat	15 (10)

MU – manjša uporaba; učinkovitost in fitotoksičnost sredstva Profiler pri uporabi na hmelju ni bila preverjena, zato odgovornost v zvezi z uporabo (učinkovitost in fitotoksičnost) tega sredstva na hmelju prevzame uporabnik.

Hmeljev bolhač (M. Rak Cizej)

Glede na trenutno toplo obdobje se je hmeljev bolhač že pojavil, zato bodite naj še posebno pozorni v prvoletnih nasadih hmelja, zlati na certificiranih sadik A, ki že imajo precej listov. Svetujemo vam, da redno spremljate stanje v nasadih in pravočasno ukrepate. Glede na

pričakovano ohladitev v naslednjem tednu, uporaba sredstev za zatiranje oziroma zmanjševanje populacije bolhačev še verjetno ne bo potrebna. V letošnjem letu je na seznamu dovoljenih insekticidov za zatiranje hmeljevega bolhača pripravek **Asset five** (a.s. piretrin) in **Karate Zeon 5 CS** (lambda-cihalotrin).

Največ lahko naredite, da hmelju omogočite hitrejšo rast in razvoj z uporabo npr. foliarnih gnojil, posledično hmelj »uide« kritični fazi, kjer bi bolhači lahko povzročili večjo gospodarsko škodo. Med drugim naj izpostavimo gnojilo **Algo-Plasmin**, ki je naravni proizvod iz vitaliziranih rdečih alg in morskih sedimentov, ki vsebuje kalcij in magnezij. Pospešuje rast, razvoj korenin in presnovne procese rastlin. Uporaba je dovoljena tudi v ekološki pridelavi. V poskusu smo ugotovili, da poleg pospeševanja rasti zavira prehranjevanje hmeljevega bolhača na listih hmelja. Zelo primeren je tudi pripravek **Coralit KR+**, ki je sredstvo za krepitev rastlin iz apnenčastih morskih alg in sedimentov mineralov, namreč po njegovem nanosu ostanejo sledi na listih, ki tudi delno ovirajo prehranjevanje bolhačem. Primerni so tudi drugi pripravki, ki jih uporabljate v hmeljarstvu kot je npr. **Fructol, Fructol BIO**, idr.

Uporaba herbicidov v prvoletnih nasadih hmelja in v ukoreniščih (M. Rak Cizej in S. Žveplan)

V Slovenji za zatiranje plevelov v hmeljiščih običajno ne uporabljamo herbicidov, razen v ukoreniščih in prvoletnih nasadih hmelja, kjer pridelka hmelja v letu uporabe herbicida ne boste obirali. V ta namen ima dovoljenje herbicid Stomp Aqua (a.s. pendimetalin), ki zatira enoletne ozkolistne in nekatere vrste širokolistnih plevelov. STOMP Aqua je herbicid za zatiranje enoletnega ozkolistnega in nekaterih vrst širokolistnih plevelov v ukoreniščih in prvoletnih nasadih hmelja, kjer **se pridelek hmelja ne obira** in sicer v času mirovanja hmelja, po saditvi - pred vznikom sadik hmelja, se uporabi Stomp Aqua v odmerku 3,3 l/ha (v pasovih 1,1 l/ha). Aktivna snov deluje na kaleče, komaj vznikle plevela.

Preglednica 1: Fitofarmacevtska sredstva, katerih uporaba je dovoljena le v ukoreniščih in prvoletnih nasadih hmelja, kjer pridelek hmelja ne boste obirali

Pripravek	Aktivna snov	Odmerek/ha	Karenca (dni)	Maksimalno število škropljenj v rastni dobi
Stomp Aqua	pendimetalin	3,3 l/ha* 1,1 l/ha- odmerek za hmeljišča (raba v pasovih)	zagotovljena s časom uporabe	1-krat

*V hmeljiščih ne škropimo celotne površine, ampak škropimo **le v pasovih**, zato moramo odmerke/ha preračunati na dejansko poškrupljeno površino!

Primer izračuna: Herbicid Stomp Aqua v odmerku 3,3 l/ha uporabimo pri porabi vode 300 l/ha, ker škropimo v pasovih, izhajamo pri izračunu iz 1/3 površine. Tako porabimo le 1/3 vode (100 l) in samo 1/3 hektarskega odmerka herbicida Stomp Aqua, kar predstavlja 1,1 l.

Če boste v istem hmeljišču sočasno gojili hmelj in fižol smete uporabiti herbicid Stomp Aqua (2,9 l/ha), ker ga večina uporabljate v pasovih je potrebno vzeti samo 1/3 odmerka (0,96 l/ha).

Seznam dovoljenih pripravkov za EKO pridelavo hmelja za leto 2024 (M. Rak Cizej)

Obveščamo vas, da najdete na spletni strani IHPS seznam FFS, ki so dovoljena za uporabo v ekološki pridelavi hmelja (<http://www.ihps.si/hmeljarstvo/seznam-fitofarmaceutskih-sredstev-v-hmeljarstvu/>).

Seznam dovoljenih pripravkov za sočasno pridelavo hmelja in fižola za leto 2024 (M. Rak Cizej)

Na spletni strani IHPS je objavljen seznam registriranih fitofarmaceutskih sredstev v letu 2024, katere je mogoče uporabiti ob **sočasnem gojenju hmelja in fižola** (<http://www.ihps.si/hmeljarstvo/seznam-fitofarmaceutskih-sredstev-v-hmeljarstvu/>). Pri uporabi sredstev morate dosledno upoštevati odmerek oziroma konc. sredstev, ki so navedena na seznamu, namreč v nekaterih primerih se odmerki v fižolu razlikujejo od odmerkov dovoljenih pri hmelju!

Intervencija Biotično varstvo rastlin (BVR) (M. Rak Cizej)

Obveščamo vas, da vsi ki ste se lani vključili v intervencijo BVR in tudi tisti, ki se v intervencijo nameravate vključiti letos, morate pripraviti **program BVR za leto 2024** in ga poslati v **potrditev na e-naslov: magda.rak-cizej@ihps.si in sicer do najkasneje do 30. 4. 2024 (še pred koncem subvencijske kampanije)**. Navodila za pripravo programa BVR za hmelj in obrazec na katerem pripravite program, smo vam poslali v Hmeljarskih informacijah št. 1.

OPOMBA: V letu 2024 je mogoče kombinirati intervencijo BVR s Preciznim gnojenjem in škropljenjem.

